

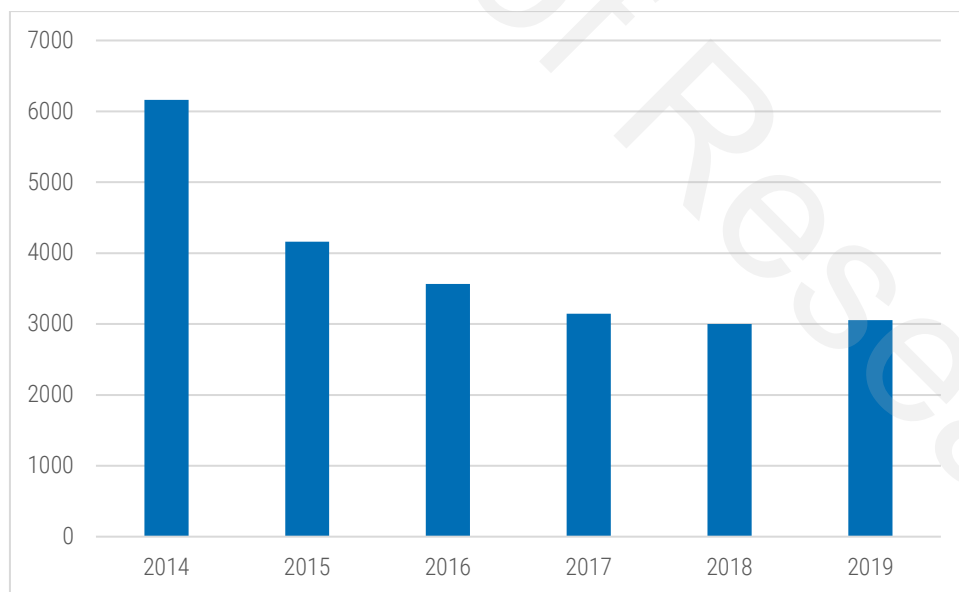
2019. aasta statistiline teave katseloomade kasutamisest loomkatsetes Eestis

Statistiline teave on koostatud loomkatseprojektide lubade omanike esitatud protokollide põhjal. Protokollid esitati nii 2019. aastal pooleliolnud kui ka lõppenud loomkatsete kohta.

Loomkatsetes kasutatud katseloomade arv ja liigid

Aastal 2019 kasutati loomkatsetes 3055 looma, mis on 55 enam 2018. aastast. Eelneva aastaga võrreldes ei olnud 2019. aastal loomade kasutuses märkimisväärset muutust vaatamata asjaolule, et loomkatseprojekti lube anti 2019. aastal välja 20 võrreldes 14 loaga 2018. aastal.

Joonis 1. Loomkatsetes kasutatud loomade koguarv aastatel 2014-2019

Tabelis 1 on näha 2019. aastal loomkatsetes kasutatud loomade arv liikide kaupa. Loomkatsetes enim kasutatavaks liigiks on hiired, kuid hiirte kasutus võrreldes eelneva aastaga on vähenenud enam kui 500 looma võrra. Suurim muutus on toimunud veiste kasutamises (2018. aastal 163). Muude loomade hulka kuulusid looduses vabalt elavad loomad (tiigi-roolinnud, rohevindid, must-kärbsenäpid ja haugid).

Tabel 1. Loomkatsetes kasutatud loomade arv liigiti

Liigid	Loomade arv	Protsent
Hiired	1415	46,32%
Rotid	285	9,33%
Veised	866	28,35%
Sead	4	0,13%
Küülikud	65	2,13%
Kanad	58	1,9%
Muud linnud	204	6,67%
Muud kalad	158	5,17%
Kokku	3055	100%

Eestis kasutati 2019. aastal loomkatsetes vaid tabelis 1 nimetatud liike. Esmakordselt kasutati 3019 looma ning 36 looma kasutati korduvalt.

Katseloomade päritolu

Kõik esmakordselt katsetes kasutatud loomad on pärit Euroopa Liidust.

Tabel 2. Loomade päritolu

Päritolu	Loomade arv	Protsent
Loomad, kes on sündinud Euroopa Liidus katseloomadega varustamiseks registreeritud ettevõttes	1787	59,2
Loomad, kes on sündinud Euroopa Liidus, kuid mitte katseloomadega varustamiseks registreeritud ettevõttes	1232	40,8
Loomad, kes on sündinud Euroopas, kuid mitte Euroopa Liidus	0	0
Loomad, kes on sündinud väljaspool Euroopat	0	0
Kokku	3019	100,0

Loomkatseprojektide eesmärk

Tabelis 3 on toodud välja loomade kasutamise põhieesmärgid ning alus- ja siirde- või rakendusuuringute puhul ka eesmärgikategooriad, mille huvides loomi kasutati. Enim levinud loomkatse eesmärk 2019. aastal oli alusuuringud, kus kasutati ~65% kõikidest loomadest ning suurima osakaaluga alusuuringute eesmärgikategooria (18,72%) oli närvisüsteem.

Tabel 3. Loomade kasutamine eesmärkide ja nende kategooriate kaupa

Eesmärk	Loomade arv	Protsent
Alusuuringud	1987	65,04
Onkoloogia	351	11,49
Endokriinsüsteem, ainevahetus	48	1,57
Mitut süsteemi hõlmavad uuringud	12	0,39
Loomabioloogia ja etoloogia	258	8,45
Süda ja vereringeelundkond	188	6,15
Närvisüsteem	572	18,72
Seedeelundkond sh maks	32	1,05
Tugi- ja liikumiselundkond	80	2,62
Immuunsüsteem	440	14,40
Kuse-suguelundkond	6	0,20
Siirdeuuringud või rakendusuuringud	917	30,01

Eesmärk	Loomade arv	Protsent
Loomadel esinevad haigused ja tervisehäired	860	28,15
Inimesel esinevad hingamiselundite haigused	57	1,86
Õiguslike nõuete täitmisega seotud kasutus ja tavapärase tootmine	123	4,03
Kõrghariduse või kutsehariduse omandamine või täienduskoolitus	28	0,92

Katseloomade kasutus geneetilise staatuse põhjal

Eelmisel aastal kasutati geneetiliselt muundatud ja muundamata loomi enam-vähem võrdselt, kuid 2019. aastal kasutati põhiliselt geneetiliselt muundamata loomi. Ühtki kahjuliku fenotüübiga looma katsetes ei kasutatud. Geneetiliselt muundatud loomal on kahjulik fenotüüp sel juhul, kui muundamise tulemusel halveneb looma heaolu.

Tabel 4. Loomade geneetiline staatus

Geneetiline staatus	Loomade arv	Protsent
Geneetiliselt muundamata loomad	2410	78,9
Geneetiliselt muundatud, mittekahjuliku fenotüübiga loomade arv	645	21,1
Geneetiliselt muundatud, kahjuliku fenotüübiga loomade arv	0	0
Kokku	3055	100,0

Loomkatsete raskusastmed

Võrreldes 2018. aastaga suurenes leebetes loomkatsetes kasutatud loomade arv. Mõõdukate ja taastumatu elutegevusega loomkatsete hulk vähenes. Ühegi katselooma jaoks ei olnud 2019. aastal läbiviidud katsed raske raskusastmega.

Tabel 5. Loomkatsete raskusastmed 2019. aastal

Raskusaste	Kasutatud loomade arv	Protsent
Taastumatu elutegevusega	231	7,56
Leebe	1978	64,75
Mõõdukas	846	27,69
Raske	0	0
Kokku	3055	100,00